

Libya Başbakanı ile Yuvarlak Masa Toplantısı**13 Nisan 2021****Libya Başbakanı Sn. Abdulhamid Dibeybe,****Ticaret Bakan Yardımcımız Sn. Sezai Uçarmak,****Libya Devletinin Saygıdeğer Bakanları,****İş Dünyamızın Değerli Temsilcileri,****Değerli Katılımcılar,**

Öncelikle sizlere sağlıklı günler diliyor, sizleri şahsım ve DEİK ailesi adına saygıyla selamlıyor, mübarek Ramazan ayına girdiğimiz bu güzel günde, Libyalı dostlarımızla bir araya gelmekten büyük mutluluk duyuyorum.

Sizleri salgın şartlarında da olsa ülkemizde ağırlamaktan memnuniyet duyuyorum. Umarım bu vesileyle, önümüzdeki dönemde dostluk ve ticaretimizi güçlendirecek, birlikte büyüyeceğiz.

Sayın Libya Başbakanı, Değerli Katılımcılar,

Gerek tarihi gerek siyasi gerekse ekonomik ilişkilerimizden ötürü Libya, ülkemizin Kuzey Afrika'daki en önemli ortaklarından biri.

Son zamanlarda sağlanan ateşkes ve sonrasında ortaya çıkan uzlaşma tablosunu hem ülkemiz hem de uluslararası toplum adına olumlu karşılıyoruz.

Sizlerin de bildiği üzere, ülkemiz daima Libya'nın demokrasi mücadelesinde yanında yer alıyor. Hükümetimiz bu alanda diplomasi yürütürken biz iş dünyası temsilcileri olarak, ticari diplomamızı aksatmadan sürdürüyoruz.

İki Devlet Başkanının dün yapmış olduğu görüşme sonunda verdikleri mesajlar, biz iş dünyası için yol gösterici olacaktır. Stratejik iş birliğimizi, enerji, sağlık, finans, yerel yönetimler, eğitim ve kültür alanlarında da ileri seviyelere ulaşması için özek sektör olarak tüm desteği vermeye hazırız.

Dış ticaretimizin yanı sıra Türk müteahhitlik sektörümüz Libya'da önemli işlere imza attı ve atmaya devam ediyor. Biliyorsunuz, Türk müteahhitlik sektörünün yurt dışına açılımı Libya ile oldu. İlk olarak 1972 yılında Libya'da faaliyet gösteren müteahhitlik şirketlerimiz şu ana kadar 29 milyar \$ tutarında proje gerçekleştirdi.

Türkiye ile Libya arasında 2019'da 2,5 milyar \$ olan ticaret hacmimiz, 2020 yılında %30 artarak, 3,3 milyar \$ olarak gerçekleşti. İlerleme güzel ancak Türk özel sektörü, Libya'nın birçok alanda ihtiyaçlarını daha fazla karşılayabilecek kapasitede. Bu sebeple, ticaret hacmi rakamımızı daha üst seviyelere çekmek için birlikte gayret göstereceğiz.

Bu noktada, kısaca iki ülke arasındaki ekonomik iş birliklerimizi geliştirmenin önünü açacak bazı tespit ve önerilerimi sizlerle paylaşmak isterim.

- İki ülke arasındaki vizelerin kaldırılması, hem iki ülke arasındaki dostluğu pekiştirecek hem de ekonomik ilişkilerimizde yankılarını bulacaktır. İş dünyası temsilcileri olarak, gerekli adımların en kısa zamanda atılmasını arzu ediyoruz.
- İki ülkenin karşılıklı hassasiyetlerini ve faydalarını en üst düzeyde göz önünde bulunduran bir STA'nın en kısa sürede imzalanmasını arzu ediyoruz.
- Libya'nın halihazırda Ankara'da bir büyükelçisi bulunmuyor, hem büyükelçi hem de ticari faaliyetler noktasında destek olabilecek bir personel atanması işlerimizi kolaylaştıracaktır. Cumhurbaşkanımızın Bingazi'deki konsolosluğumuzun şartlar olgunlaştığında yeniden faal hale getirileceğini belirtmesi de çok önemli.
- Şu anda Libya'da enerji, altyapı ve konut sektörlerinde ciddi ihtiyaçlar var. Libya'nın önümüzdeki yıllarda yeniden yapılanması sürecinde dünya çapında kendisini kanıtlamış Türk müteahhitlerimiz aktif olarak rol alabilir. Dün iki Devlet Başkanının huzurunda imzalanan 5 anlaşma, Libya'nın yeniden kalkınmasına destek olmada Türk firmalarının üst seviyede isteğinin bir göstergesidir. Bu projelerin devamını getirmek en büyük arzumuz.
- Bunun yanı sıra, oldukça güçlü bir sağlık endüstrimiz var, Libya'nın bu yöndeki ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde. Bu konuda da birlikte çalışmaya hazırız.

- Libya’da elektrik kesintileri yaşandığı biliniyor. Bu noktada yaşanan problemlerin çözümü için iş birlikleri oluşturabiliriz.
- Diğer yandan, İki ülke arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerinde karşımıza çıkan bazı problemler var. Bankacılık alanında yaşanan sorunlar bunlardan biri. Bu yıl Ocak ayında Libya özelinde bankacılık hususunu ele alan bir çalıştay gerçekleştirdik. Bu noktada da çözüm önerilerimizi ayrıca paylaşmak isteriz.

Sözlerime son vermeden Covid-19’le ilgili bazı değerlendirmelere değinmek istiyorum. Sağlık boyutundan söz etmeyeceğim ama hayatımıza getirdiği yenilikler ya da riskler konusu, bence her toplantıda dile getirilmesi gereken kavramlardan.

Öncelikle, bu salgının fiziki hareketliliği kısıtlamasının, dijital ve yapay zeka dönemine geçişi hızlandırdığını görüyoruz. Bunun iş hayatımıza nasıl yansımaları olacağını iyi düşünmeliyiz. Bu geçiş sürecinde gerekli adımları zamanında atamazsak, bunu başarabilen ülkelerle aradaki açığın artması gibi bir riskle karşı karşıyayız.

İkinci bir konu globalleşme mi, yerelleşme mi konusu. Galiba Covid-19 süreci bize glokalleşmeyi, yani globalleşme ve yerelleşmenin bir karışımının olacağı bir dünya sunuyor.

Elbette hepimiz kaynak çeşitliliğinin önemine inanırız. Ancak Covid-19’la hayatımızda kaynak çeşitliliğinin önemini daha iyi kavradık. Çünkü zaman zaman firmalarımız, rekabet noktasında ölçek ekonomisi büyük olan yerlerle çalışmanın getirdiği avantajı kullanırlardı. Hepimiz biliyoruz ki, bir hizmet ya da ürünü çok fazla şekilde arz ederseniz rekabette öne geçme imkânınız vardır. (Yüksek teknoloji hariç olarak konuşuyorum tabii ki, o alan

zaten özel.) Ancak Covid-19 tek bir kaynağa bağlı olmanın risklerini de meydana çıkardı. Ve kaynak çeşitliliğini bir defa daha hayatımızın ortasına koydu.

Bu noktada, yine bir başka kavramla karşı karşıya kaldık. Lojistikle birlikte düşündüğümüz “ulaşılabilirlik” kavramı. Bunu neden ifade ediyorum? Bizler bir ülkeyle ticaret yaparken ne kadar yakın ya da uzak olduğunu, mal ya da hizmetin nasıl oraya ulaştığını düşünür, dikkate alırdık. Ancak tedarik zinciri dediğimiz kavram, mesafeden ayrı olarak ulaşılabilirlik kavramını da hayatımıza soktu. Zannederim bunlar yeni dönemde hepimizin üzerinde parametreleriyle birlikte çalışmamız gereken alanlardır.

İzninizle sözlerimi, Libya’nın Vatan Şairi Ahmed Refik El-Mehdevî’nin bir sözüyle tamamlamak istiyorum. Mehdevî bir şiirinde; **“Müzisyenlere nağmeleri sor bakalım; sanatta sınırlama olur mu?”** diyor.

Türkiye ve Libya iş dünyası temsilcileri olarak bizler de sınır ve imkansız tanımıyor; dostluğumuzun yanı sıra, ticaret ve yatırım ilişkilerimiz ile ortaklıklarımızı daha fazla artırmak için sonsuz azim ve cesaretimizle yol alacağımıza inanıyorum.

Bu vesileyle Libya Başbakanı Sn. Abdulhamid Dibeybe olmak üzere katılan herkese teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Nail OLPAK

DEİK Başkanı